

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Верховна Рада України

*Щодо законопроекту
№12207 від 14.11.2024*

Міністерство економіки України відповідно до листа Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації від 29.11.2024 № 04-33/03-2024/267012 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення процедур нагляду за кібербезпекою та запровадженням європейських схем сертифікації кібербезпеки» (реєстр. № 12207 від 14.11.2024), внесений народним депутатом України Федієнком О. П. та іншими народними депутатами України (далі – законопроєкт), та в межах компетенції повідомляє.

1. Пунктом 5 розділу I законопроєкту пропонується внести зміну до частини другої статті 2 Закону України «Про стандартизацію», відповідно до якої його дія не поширюватиметься на умови використання продуктів інформаційно-комунікаційних технологій, послуг інформаційно-комунікаційних технологій та процесів інформаційно-комунікаційних технологій при забезпеченні рівнів кібербезпеки при їх сертифікації згідно спільної схеми сертифікації кібербезпеки на основі критеріїв (EUCC) відповідно до Регламенту 2019/881 та правил застосування Регламенту (ЄС) 2019/881 Європейського Парламенту та Ради щодо прийняття Європейської спільної схеми сертифікації кібербезпеки на основі критеріїв (EUCC).

Згідно з пунктом 1 розділу I законопроєкту в Законі України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (далі – Закон про кібербезпеку) пропонується визначити нові терміни, зокрема:

продукт інформаційно-комунікаційних технологій (продукт ІКТ) – елемент або група елементів електронної комунікаційної мережі або інформаційної системи, інформаційно-комунікаційної системи;

послуга інформаційно-комунікаційних технологій (послуга ІКТ) – послуга, що головним або переважним чином полягає в передачі, зберіганні, отриманні або опрацюванні інформації за допомогою електронної комунікаційної мережі або інформаційної системи (інформаційно-комунікаційної системи);

процес інформаційно-комунікаційних технологій (процес ІКТ) – комплекс заходів, спрямованих на проектування, розробку, надання або технічне обслуговування продукту інформаційно-комунікаційних технологій або послуги інформаційно-комунікаційних технологій.

У пояснювальній записці до законопроєкту зазначено, що його прийняття

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Телюпа Андрій Володимирович**
Сертифікат 6FA97849F1B2570D04000000ED4A01006F430400
Дійсний з 09.08.2024 14:06:00 по 09.08.2026 14:06:00

Мінекономіки

4003-05/87918-01 від 06.12.2024 16:43

обумовлене необхідністю імплементації до українського законодавства положень, зокрема Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/881 від 17 квітня 2019 року про Агентство Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки (ENISA) та про сертифікацію кібербезпеки інформаційно-комунікаційних технологій, а також про скасування Регламенту (ЄС) № 526/2013 (Акт про кібербезпеку) (далі – Регламент (ЄС) 2019/881).

Статтею 2 Регламенту (ЄС) 2019/881 встановлено терміни, які застосовуються для його цілей, зокрема пунктом 19 цієї статті визначено термін «стандарт», який означає стандарт, як визначено в пункті 1 статті 2 Регламенту (ЄС) № 1025/2012 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2012 року стосовно європейської стандартизації, який вносить зміни до Директив Ради 89/686/ЄЕС і 93/15/ЄЕС і Директив Європейського Парламенту та Ради 94/9/ЄС, 94/25/ЄС, 95/16/ЄС, 97/23/ЄС, 98/34/ЄС, 2004/22/ЄС, 2007/23/ЄС, 2009/23/ЄС і 2009/105/ЄС, а також скасовує Рішення Ради 87/95/ЄЕС і Рішення № 1673/2006/ЄС Європейського Парламенту та Ради (далі – Регламент (ЄС) 1025/2012).

Згідно із пунктом 1 статті 2 Регламенту (ЄС) 1025/2012 стандарт – означає технічну специфікацію, прийняту визнаним органом з стандартизації, для повторного або багаторазового застосування, дотримання вимог якої необов'язкове.

Регламент (ЄС) 2019/881 не вносить зміни до Регламенту (ЄС) 1025/2012 в частині виключення зі сфери його дії певних об'єктів, що регулюються Регламентом (ЄС) 2019/881.

Положення Регламенту (ЄС) 1025/2012 імplementовано в національне законодавство Законом України «Про стандартизацію», який також не містить будь-яких вимог щодо умов використання будь-яких продуктів, послуг або процесів.

З огляду на викладене, пункт 5 розділу I законопроекту потребує виключення.

2. Пунктом 6 розділу I законопроекту пропонується доповнити частину другу статті 2 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» (далі – Закон про технічні регламенти), яка визначає продукцію, на яку не поширюється дія цього Закону, новими абзацами такого змісту:

«продуктів інформаційно-комунікаційних технологій, послуг інформаційно-комунікаційних технологій та процесів інформаційно-комунікаційних технологій; надання послуг з управління кібербезпекою та врегулювання кіберінцидентів».

Відповідно до частини першої статті 1 Закону про технічні регламенти, який визначає правові та організаційні засади розроблення, прийняття та застосування технічних регламентів і передбачених ними процедур оцінки відповідності, а також здійснення добровільної оцінки відповідності, продукція – це речовина, препарат або товар, виготовлений у ході виробничого процесу (крім послуг).

Ураховуючи зазначене, частина друга статті 2 Закону про технічні регламенти не може бути доповнена положеннями щодо послуг ІКТ та процесів ІКТ, пов'язаних із проектуванням, розробкою, наданням послуг ІКТ.

Згідно із частиною четвертою статті 2 Закону про технічні регламенти дія його положень щодо оцінки відповідності, призначених органів з оцінки відповідності та визнання результатів оцінки відповідності не поширюється на оцінку відповідності послуг (крім добровільної оцінки відповідності).

Таким чином, на сьогодні дія Закону про технічні регламенти не поширюється на будь-які послуги та процеси, пов'язані із наданням таких послуг (крім положень щодо їх

добровільної оцінки відповідності).

Що стосується виключення зі сфери дії Закону про технічні регламенти продуктів ІКТ та процесів ІКТ, пов'язаних із проектуванням, розробкою, наданням та технічним обслуговуванням продукту ІКТ, слід зазначити таке.

Відповідно до частини першої статті 1 Закону про технічні регламенти технічний регламент – нормативно-правовий акт, в якому визначено характеристики продукції або пов'язані з ними процеси та методи виробництва, включаючи відповідні адміністративні положення, додержання яких є обов'язковим. Він може також включати або виключно стосуватися вимог до термінології, позначень, пакування, маркування чи етикетування в тій мірі, в якій вони застосовуються до продукції, процесу або методу виробництва.

Запропоновані згідно з пунктом 1 розділу I законопроект визначення у Законі про кібербезпеку нових термінів продукт ІКТ та процес ІКТ відповідають визначенню цих термінів, зазначених у пунктах 12 та 14 статті 2 Регламенту (ЄС) 2019/881.

При цьому, відповідно до статті 1 (1) Регламенту (ЄС) 2019/881 рамки, що визначені цим актом, застосовуються без обмежень до спеціальних положень інших правових актів Союзу, що стосуються добровільної або обов'язкової сертифікації, зокрема продуктів ІКТ та процесів ІКТ, а відповідно до статті 54 (3) – якщо це передбачено у спеціальному правовому акті Союзу, сертифікат або декларація ЄС про відповідність, видані відповідно до європейської схеми сертифікації кібербезпеки, можуть бути використані для демонстрації презумпції відповідності вимогам такого правового акту.

Таким чином, з урахуванням вказаних положень Регламенту (ЄС) 2019/881, зокрема на продукти ІКТ та процеси ІКТ, пов'язані з проектуванням, розробкою, наданням та технічним обслуговуванням продукту ІКТ, поширюється дія інших актів законодавства Європейського Союзу, у тому числі тих, які передбачають їх обов'язкову або добровільну сертифікацію.

Інформуємо, що у Європейському Союзі прийнято акти законодавства, які містять, серед іншого, вимоги до продуктів ІКТ і процесів їх проектування, розробки, надання та технічного обслуговування та передбачають їх обов'язкову оцінку відповідності.

Наприклад, статтею 20 (9) Регламенту (ЄС) 2023/1230 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2023 року щодо машин та скасування Директиви Європейського Парламенту та Ради 2006/42/ЄС та Директиви Ради 73/361/ЄЕС (далі – Регламент (ЄС) 2023/1230), визначено, що машини та пов'язана продукція, які були сертифіковані або на які було видано заяву про відповідність відповідно до схеми сертифікації кібербезпеки, прийнятої відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/881, посилення на яку було опубліковано в Офіційному віснику Європейського Союзу, вважаються такими, що відповідають основним вимогам до охорони здоров'я та безпеки, викладеним у розділах 1.1.9 та 1.2.1 Додатка III Регламенту (ЄС) 2023/1230, щодо захисту від корупції та безпеки та надійності систем контролю, якщо ці вимоги охоплюються сертифікатом про кібербезпеку або заявою про відповідність або їх частинами.

Зазначений Регламент (ЄС) 2023/1230 є частиною законодавства Європейського Союзу щодо гармонізації так званого «Нового і Глобального підходу», на основі якого в Україні розробляються технічні регламенти, та яке регулюється рамковим європейським законодавством, зокрема Рішенням Європейського Парламенту і Ради № 768/2008/ЄС від 9 липня 2008 року про спільні рамки для реалізації продуктів та про скасування

Рішення Ради 93/465/ЄЕС (далі – Рішення № 768/2008/ЄС), на основі якого, серед іншого, прийнято Закон про технічні регламенти.

Частиною третьою статті 10 Закону про технічні регламенти визначено, що у разі якщо технічний регламент розробляється на основі акта законодавства Європейського Союзу, зміст, форма та структура такого технічного регламенту повинні максимально повно і точно відповідати змісту, формі та структурі відповідного акта законодавства Європейського Союзу з урахуванням можливості врегулювання конкретних суспільних відносин нормами актів законодавства України.

У зв'язку із зазначеним, виключення зі сфери дії Закону про технічні регламенти усієї продукції, яка є продуктом ІКТ (у значенні, що пропонується законопроектом), або процесів їх проектування, розробки, надання та технічного обслуговування, унеможливить забезпечення повної відповідності технічних регламентів відповідним актам законодавства Європейського Союзу, зокрема в частині сфери їх дії та вимог до продукції, що суперечитиме зобов'язанням України за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Водночас, система оцінки відповідності продуктів ІКТ, процесів ІКТ та послуг ІКТ вимогам кібербезпеки в рамках європейських схем сертифікації кібербезпеки, передбачена Регламентом (ЄС) 2019/881, відрізняється від системи оцінки відповідності, що регулюється Рішенням № 768/2008/ЄС, та на основі якого розроблено Закон про технічні регламенти, за механізмом її функціонування, хоча і спрямована на досягнення єдиних цілей.

У зв'язку із зазначеним, з метою чіткого розмежування обох вказаних систем оцінки відповідності пункт 6 розділу I законопроекту потребує доопрацювання шляхом виключення запропонованих змін до частини другої статті 2 Закону про технічні регламенти і передбачення зміни, згідно з якою доповнити частину четверту статті 2 Закону про технічні регламенти новим абзацом такого змісту: «оцінку відповідності вимогам кібербезпеки, що регулюється Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»;».

Також пунктом 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту передбачається зокрема визначити, що стаття 16 Закону про кібербезпеку, частина четверта статті 27⁻¹ Закону України «Про публічні електронні реєстри», вводиться в дію для суб'єктів виконання вимог з кібербезпеки через один місяць з дня, наступного за днем прийняття технічних регламентів оцінки відповідності вимог з кібербезпеки, що не узгоджується із зміною до частини другої статті 2 Закону про технічні регламенти, передбаченою пунктом 6 розділу I законопроекту щодо непоширення дії Закону про технічні регламенти на продукти ІКТ, послуги ІКТ, процеси ІКТ та послуги з управління кібербезпекою та врегулювання кіберінцидентів.

Крім того, згідно з підпунктом 1 пункту 1 розділу 1 законопроекту Закон про кібербезпеку пропонується доповнити терміном «національна схема сертифікації кібербезпеки», відповідно до якого національна схема сертифікації кібербезпеки – комплексний набір правил, технічних вимог, стандарти та процедури, які розроблені та ухвалені органом державної влади України та які застосовують до сертифікації або оцінювання відповідності в рамках конкретної схеми сертифікації. Водночас у законопроекті відсутні положення, які б визначали який саме орган державної влади України, відповідальний за розробку та ухвалення відповідних правил, вимог,

стандартів та процедур.

Також зазначаємо, що положення, зокрема статей 16-18, якими законопроектом пропонується доповнити Закон про кібербезпеку та які регулюватимуть систему оцінки відповідності вимогам кібербезпеки, не повною мірою охоплюють аналогічні вимоги Регламенту (ЄС) 2019/881, зокрема щодо функцій національного органу з оцінки відповідності та інших залучених та/або уповноважених ним органів з оцінки відповідності, а також чіткого розмежування національної та європейської схем сертифікації кібербезпеки та інше.

Крім того, законопроектом у запропонованих змінах до Закону про кібербезпеку не передбачені положення, що визначають механізм функціонування системи оцінки відповідності в національній схемі сертифікації кібербезпеки.

У запропонованій законопроектом редакції частини третьої статті 16, якою передбачається доповнити Закон про кібербезпеку, визначено, що відповідність продуктів ІКТ, послуг ІКТ та процесів ІКТ низькому, середньому або високому рівню довіри визначається за результатами проведення процедур оцінки відповідності відповідно до умов застосування продуктів, послуг та процесів ІКТ згідно з умовами спільної схеми сертифікації кібербезпеки на основі критеріїв (EUCC) відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/881 та Імплементативного регламенту Комісії (ЄС) від 31.04.2024, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2019/881 Європейського Парламенту та Ради щодо прийняття Європейської спільної схеми сертифікації кібербезпеки на основі критеріїв (EUCC), яка проведена органом з оцінки відповідності, акредитованим національним органом України з акредитації чи національним органом з акредитації іноземної держави, якщо і національний орган України з акредитації, і національний орган з акредитації іноземної держави є членами міжнародної або регіональної організації з акредитації та/або уклали з такою організацією угоду про взаємне визнання щодо оцінки відповідності.

Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» (далі – Закон про акредитацію) визначає правові, організаційні та економічні засади акредитації органів з оцінки відповідності в Україні, відповідно до статті 17 якого з метою забезпечення міжнародного співробітництва у сфері акредитації національний орган України з акредитації, зокрема укладає договори про співробітництво та взаємне визнання акредитації органів з оцінки відповідності.

Ураховуючи зазначене, запропонована законопроектом редакція частини третьої статті 16, якою передбачається доповнити Закон про кібербезпеку, потребує приведення у відповідність до Закону про акредитацію.

3. Пунктом 11 розділу I законопроекту передбачається статтю 12 Закону України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері кібербезпеки викласти у новій редакції та встановити, зокрема, що методика розрахунку розмірів штрафів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням уповноваженого органу.

Основні завдання Кабінету Міністрів України встановлені частиною першою статті 2 Закону України “Про Кабінет Міністрів України”.

Зокрема, до основних завдань Кабінету Міністрів України належать забезпечення державного суверенітету та економічної самостійності України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції та законів України, актів Президента України.

Ураховуючи, що методика розрахунку розмірів штрафів не має загальносуспільного впливу, пропонуємо встановити, що методика розрахунку розмірів штрафів розробляється та затверджується уповноваженим органом.

4. Пунктом 13 розділу I законопроекту пропонується Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” доповнити статтею 18, відповідно до якої державний нагляд (контроль) у сфері кібербезпеки здійснює уповноважений орган відповідно до принципів і порядку здійснення державного нагляду (контролю), встановлених у Законі України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” (далі – Закон про контроль).

Також, Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” пропонується доповнити статтею 20, згідно з якою днем виявлення порушення є дата складання уповноваженим органом документу, в якому зафіксовано порушення, виявлене під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) визначених у статті 18 цього Закону.

Звертаємо увагу, що вимоги до розпорядчих документів органів державного нагляду (контролю) встановлені статтею 7 Закону про контроль, зокрема, відповідно до абзацу першого частини шостої статті 7 Закону про контроль встановлено, що за результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт.

Ураховуючи викладене, пропонуємо в пункті 13 розділу I проекту Закону (стаття 20, якою пропонується доповнити Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України”), слова “дата складання уповноваженим органом документу” замінити словами “дата складання уповноваженим органом акта, складеного за результатами здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері кібербезпеки”.

Також, пропонуємо пункт 5 розділу I законопроекту (стаття 5-1, якою пропонується доповнити Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України”) доповнити нормою щодо акту, складеного за результатами заходу державного нагляду (контролю) у сфері кібербезпеки.

Заступник Міністра
економіки України

Андрій ТЕЛЮПА

Мартиненко А.В.
200-28-70